

A.

Mødet den 28. Marts 1925.

Fraværende: Niels Barnow, Leonhard Hansen, J. Perregaard, Vald. Pedersen og M. Simonsen.

1. (J. Nr. 740—1924). **Paakendelse af Klager over Rigsdagsvalglisterne.**

Der var indkommen 7 Klager. 1 fandtes paa Valglisten for Midterkredsen, 4 optoges i Nordre Kreds, 1 i Midterkredsen og 1 i Søndre Kreds.

2. (J. Nr. 435—1924). **Forslag til Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter i 1925—26.**
— 2. Behandling.

Følgende Ændringsforslag forelaa:

Ad Indtægtskonto III. Forslag fra Forretningsfører Leonhard Hansen om, at Konto III b Nr. 47 forhøjes med 500 Kr. til en absolut nødvendig Udbedring af Taget paa Skovridergaarden.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto XI. Forslag fra Budgetudvalget om, at Post XI b, Skat af Aktieselskaber, forhøjes med 20000 Kr. fra 160000 Kr. til 180000 Kr.

Vedtoges.

Forslag fra samme Udvalg om, at Post XI c, Skat til Kommunen som Erhvervskommune, forhøjes med 65000 Kr. fra 175000 Kr. til 240000 Kr.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto V. Forslag fra den socialdemokratiske Byraadsgruppe om, at et Beløb paa 23500 Kr., Konto V 6 a, til en mindre Ombygning af Borgerskolen ved Paradisgade udgaar af Budgettet.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Forslag fra samme om, at et Beløb paa 15400 Kr., Konto V 6 a, til Regulering af Pladsen foran Marselisborg Skole udgaar af Budgettet.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto VIII. Forslag fra Forretningsfører Vald. Petersen og Kontorbestyrer M. Falk om, at der under Konto VIII 2 a optages en ny Post: »Ombrolægning af Jægergaardsgade fra Helgolandsgade til Frederiksballe 80000 Kr.«

Forslag fra Læge M. Brammer om samme.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XV. Forslag fra Læge M. Brammer om, at det under Konto XV 52 opførte Beløb paa 230000 Kr. udgaar, og at der til Forrentning af Udgift ved Ordning af Forholdene ved Hovedbanegaarden kun anvendes Netto-Lejeindtægten af Kommunens Ejendomme i Ryesgade og Banegaardsgade, 70000 Kr.

Kan ikke anbefales af Budgetudvalget.

Formanden henviste til Forhandlingerne ved 1. Behandling. Dette Beløb var nu blevet saa stort, at man næppe kunde undlade at betale Renter deraf, ellers maatte der ske en Forhandling med det Firma, som financierede Foretagendet. Det vilde være uklogt at undlade at betale Renter, da Summen ellers vilde vokse saa stærkt, at det

til sin Tid vilde blive vanskeligt for Kommunen at betale den.

M. B r a m m e r indrømmede, at i al Almindelighed var det fornuftigt at betale sin Gæld, men her var særlige Forhold til Stede, idet Privatbanken i sin Tid gav Tilsagn om at ville financiere Foretagendet, indtil Banegaardsordningen var færdig. Banken havde maaske nok ventet, at Afviklingen kunde ske noget hurtigere, men Tiderne var imod, og Salget af Grundene var gaaet langsomt. Det var ikke Taleren bekendt, at Privatbanken havde taget noget Forbehold overfor Beløbets Størrelse, og den kunde da ikke forlange nogen Afvikling, før Ordningen ved Banegaarden var færdig. Det var maaske tvivlsomt, at hele Beløbet kunde dækkes ved Salget af Grundene, men det vilde i hvert Fald aldrig kunne koste Kommunen 4 Mill. Kr., og det var derfor ganske uretfærdigt at paalægge de nuværende Borgere i Aarhus en saa stor Byrde. Taleren beklagede, at Budgetudvalget ikke havde søgt en Forhandling med Taleren om Spørgsmaalet, da man saa maaske kunde være bleven enige om at gaa en Mellemsvej. Det af Taleren foreslaaede Beløb paa 70000 Kr. var Forrentning af 1 Mill. Kr., og muligvis kunde man gaa lidt højere, men nu at forrente 4 Mill. Kr., saa længe der ingen Banegaard fandtes, kunde Taleren ikke gaa med til. Byens Stagnation vilde forhaabentlig engang ophøre, og saa blev der sikkert Rift om Grundene i dette Kvarter. Taleren kunde ikke stemme for Budgettet, hvis denne Post ikke fjeredes eller i hvert Fald væsentlig reduceredes.

F o r m a n d e n mindede om, at da der var Tale om at opføre et Musikhus ved Vennelyst, anbefalede Dr. Brammer dette bl. a. med den Motivering, at Grundene ved Banegaarden var altfor

dyre, og at man aldrig fik dem solgt til den Pris. Nu havde Doktoren en helt anden Opfattelse, og det var jo glædeligt, om den kunde slaa til, men det kunde ingen vide endnu. Naar Budgetudvalget ikke havde tilkaldt Læge Brammer til en Forhandling, var det, fordi der ikke var noget at forhandle om, idet det var givet, at man maatte forrente sin Gæld, og Hr. Brammers Stilling dertil blev jo tilstrækkelig oplyst ved 1. Behandling af Budgettet. De 70000 Kr., som Dr. Brammer foreslog at betale, var ikke noget nyt, for dette Beløb var hvert Aar afskrevet paa Kontoen. Angaaende Privatbankens Forpligtelse overfor Kommunen, saa havde Taleren ikke ønsket en offentlig Forhandling om denne Sag, og havde privat oplyst Læge Brammer om Forholdet; det var derfor ikke særlig nobelt af ham nu alligevel at drage det frem, og Taleren maatte derfor erklære, at Banken havde opfyldt sine Forpligtelser til Punkt og Prikke. Skulde der ske en Ændring her, maatte der en Forhandling til, og hvorledes den vilde falde ud, var næppe nogen i Tvivl om. Naar Kommunen havde trukket saa meget, som Overenskomsten lød paa, var det givet, at man maatte betale Renter af Beløbet; det erkendtes sikkert af hele Byraadet med Undtagelse af Læge Brammer.

M. B r a m m e r havde ganske rigtigt udtalt, at Grundene ved Banegaarden var for dyre til at opføre et Musikhus der; men det var ikke i mindste Maade i Modstrid med Talerens Udtalelser i Dag; det viste netop, at Grundene er saa værdifulde, at det ikke kan forsvares at lægge Beslag paa et saa stort Areal til et Koncerthus. Det var ikke rigtigt, at Borgmesteren havde gjort Taleren opmærksom paa, at dette Beløb var overskredet (Borgmesteren: Nu gør De Dem skyldig i Usandhed!)

Borgmesteren burde tage sig lidt i Agt for at beskyldte Taleren for Usandhed, for det eneste, som laa til Grund for hans Udtalelse, var en Bemærkning, ganske en passant paa en Restauration; der blev ikke sagt noget som helst om, at Beløbet var overskredet, og Taleren havde heller ikke hos andre Medlemmer af Budgetudvalget kunnet faa at vide, om det forholdt sig saaledes. Da Banegaardsordningen blev forelagt i Byraadet, blev der ikke af Udvalget oplyst noget om, at Privatbanken havde sat en Grænse for sit Tilbud om at financiere Planen, og det havde været Udvalgets Pligt at oplyse Byraadet derom. Taleren kunde ikke tro andet, end at man ved en Forhandling med Banken kunde komme til en anden Ordning; men naar man stod overfor en kompakt konservativ-socialdemokratisk Majoritet i Byraadet, havde Talerens Stilling selvfølgelig ikke meget at sige.

F o r m a n d e n erkendte, at Udtalelsen til Læge Brammer var falden, da man efter Budgetmødet spiste Smørrebrød paa Hotel Royal; men hvis Lægens Bemærkning om en Restaurant skulde forstaas saaledes, at man var mere eller mindre paavirket, vilde Taleren dertil sige, at han sjældent nød Spiritus, og heller ikke havde gjort det den omtalte Aften. Men Dr. Brammer havde ved sine Udtalelser tilstrækkelig erkendt, at han var kommen ud paa vilde Vover.

Forslaget forkastedes med alle Stemmer mod 1.

Ad Udgiftskonto XIX. Forslag fra Hospitalsforst. Frk. Mariane Thomsen og Tømrer J. Perregaard om, at det under Konto XIX 5 n opførte Beløb paa 600 Kr. til Folkebiblioteket forhøjes med 600 Kr. til 1200 Kr.

Forslag fra Læge M. Brammer om samme.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Forslag fra Læge M. Brammer om, at der paa Budgettet ekstraordinært optages et Beløb paa 20000 Kr. til Oprettelse af et Folkebibliotek med Læsestue paa Frederiksbjerg.

Kan ikke anbefales af Budgetudvalget.

F o r m a n d e n bemærkede, at denne Sag havde været fremme adskillige Gange. Der var næppe nogen, som havde noget imod at oprette et saadant Bibliotek, men Budgetudvalget mente ikke, at Tiden var inde dertil, og kunde derfor ikke anbefale Forslaget.

M. B r a m m e r fandt ikke, at denne Sag behøver nogen videre Anbefaling. Byraadet ofrede nu kun 600 Kr. hertil, men der var meget stor Trang til saadanne Biblioteker med Læsestue, særlig for Undgommen, som kunde søge derhen og uddanne sig i Stedet for at drive omkring paa Gaden. Statsbiblioteket havde hidtil i nogen Grad gjort Tjeneste som Folkebibliotek, men det kunde ikke vedblivende gaa, idet dets Opgave væsentlig var af videnskabelig Art. Pengene til et Folkebibliotek kunde let skaffes, hvis man strøg det store Rentebeløb til Banegaardskontoen; men naar det konserkativ-socialdemokratiske Flertal i Byraadet var enigt om at betale disse Renter, blev der selvfølgelig intet til Biblioteket.

F o r m a n d e n pegede paa, at der var en væsentlig Mangel ved Læge Brammers Forslag, idet der ikke var oplyst noget om, hvorfra de 20000 Kr. skal tages, og hvorledes de skal bruges.

M. B r a m m e r havde ved 1. Behandling nævnt, at de kunde tages af de 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By. Hvis man bevilgede 20000 Kr., fik man vist det samme Beløb af Staten, og for 40000 Kr. kunde det nok indrettes, enten man vilde benytte en eller anden Lejlighed eller opføre en særlig Bygning dertil.

Formanden gjorde opmærksom paa, at det var forbudt at nedlægge Lejligheder. Læge Brammer havde vist ikke læst Ændringsforslagene til Budgettet, ellers maatte han vide, at de 100000 Kr. til Udvidelser af Gader i den indre By vilde udgaa af Budgettet.

Forslaget forkastedes med alle Stemmer mod 1.

Ad Udgiftskonto XX. Forslag fra den socialdemokratiske Byraadsgruppe om, at Posten under Konto XX 11, Udvidelse af Gadenettet i den indre By, nedsættes med 50000 Kr. fra 100000 Kr. til 50000 Kr.

Budgetudvalget foreslaar, at hele Beløbet, 100000 Kr., udgaar af Budgettet.

Budgetudvalgets Forslag vedtoges.

Ad Indtægtskonto III. Forslag fra Smed Søren Petersen om, at følgende Bemærkning optages under Konto III 1 12: »Den under Indtægtskonto III 1 12 opførte Indtægt for Udleje af de tre nyopførte Ejendomme i Læssøesgade kan kun betragtes som rent kalkulatorisk og vil — saasnart den samlede Udgiftspost for Ejendommenes Opførelse foreligger for Udvalget — blive omreguleret og forelagt Byraadet til Godkendelse«.

Anbefales af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Indtægtskonto III b formindskes herefter med 500 Kr., Indtægtskonto XI b forhøjes med 20000 Kr. og c med 65000 Kr. Udgiftskonto V 6 a formindskes med 23500 Kr. og 6 b med 15400 Kr. Paa Udgiftskonto VIII 2 a optages som ny Post 80000 Kr., Konto XIX 5 n forhøjes med 600 Kr. og Konto XX 11, 100000 Kr., bortfalder.

Ellers vedtoges Budgettet, som blev gennemgaaet Post for Post, i den Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa Formue og Lejlighed, kommer da til at udgøre 7095003 Kr. 05 Øre.

Det vedtoges for 1925—26 at fastsætte den i § 2 C i »Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Købstadkommune« ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue og Lejlighed, til 5 %.

J. Chr. Møller vilde til Slut gøre opmærksom paa, at hvis Skatteprocenten steg i Aar, var det ikke Byraadets Skyld, idet man havde gjort sig al mulig Anstrengelse for at holde Udgifterne saa langt nede som forsvarligt. Da Budgettet blev lagt, var det steget saa meget i Forhold til i Fjor, at der skulde udskrives 118000 Kr. mere i personlig Skat, men ved 2. Behandling var man nu kommet saa langt ned, at Skattebeløbet blev ca. 24000 Kr. mindre end i Fjor. Hvis Skatteprocenten alligevel steg, skyldtes det enten, at Skatteydernes Indtægter var gaaet ned, og det var Byraadet ikke Herre over, eller ogsaa Ligningsreglerne. Ligningskommissionen havde i Aar ændret disse saaledes, at det maaske vilde betyde $\frac{1}{2}$ %, og det var næppe klogt, da det var uheldigt for Byen at have en for stor Skatteprocent. Taleren vilde altsaa fastslaa, at hvis Skatteprocenten steg i Aar, var Byraadet ikke Skyld deri.

3. (J. Nr. 500—1924). **Forslag til Decision af Kommunens Regnskab for 1923—24.**

Kjeld Sørensen anbefalede at godkende Revisionen, idet Udvalget dog som sædvanligt be-

mærkede, at naar Regninger var attesterede, burde de ogsaa være rigtige i enhver Henseende.

Regnskabet decideredes overensstemmende med Udvalgets Indstilling.

4. (J. Nr. 695—1924). **Forespørgsel fra Belysningsudvalget i Aalborg, om man vil anerkende en af Aalborg tekniske Skole afholdt Eksamen for Elektroinstallatører.**

Anbefalet af Belysningsudvalget.

Tiltraadtes.

5. (J. Nr. 293—1924). **Skrivelse fra Kgl. Dansk Automobilklub om Ordningen af Automobilparkeringen paa Bispetervet.**

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget har intet at bemærke til den vedlagte Kontrakt og Instruks for Opsynsmændene ved Parkeringen.

Derimod kan Udvalget ikke anbefale, at der under den toløbede Trappe paa Bispetervet indrettes et Rum for Opsynsmændene.«

M. C. F a l k anbefalede Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 629—1924). **Andragende fra Ejeren af Store Torv Nr. 14—16 og Volden Nr. 2—4 om at faa ændret et af Politimesteren nedlagt Forbud mod Kørsel til hans Ejendomme gennem Volden fra Borgporten.**

Fra Politimesteren forelaa følgende Skrivelse:

»Naar Klageren og hans Lejere vil have fri Færdsel fra Porten i Volden til og om Hjørnet af Rosensgade, skal jeg ikke undlade at paapege, at netop paa dette Hjørne kommer modgaaende en betydelig Færdsel af store Køretøjer, navnlig Ruteautomobiler, at Gaderne er saa smalle, at en stor Vogn og en Trækvogn ikke kan passere

hinanden paa Hjørnet, og at det derfor vil rumme en stor Fare at imødekomme Andrage-rens Ønske, der strider mod den trufne Ordning, at jeg bestemt maa fraraade dette. Det tilføjes, at det, da bemeldte Ordnings Ikrafttræden bekendtgjordes i Dagspressen, udtrykkelig blev tilføjet, at den ogsaa var gældende for Kørsel til og fra de i de paagældende Gader beliggende Ejendomme«.

Tiltraadt af Brolægningsudvalget.

F o r m a n d e n bemærkede, at hvis Færdselsforholdene skulde ordnes, var man nødt til at lade Bestemmelserne gælde for alle.

Kunde ikke bevilges.

7. (J. Nr. 580—1924). **Andragende fra Firmaet Schrøder & Rasmussen om Tilladelse til Installation af Benzintank paa Vesterbros Torv.**

Brolægningsudvalget kan under Henvisning til Udtalelserne i Byraadmødet den 26. Februar d. A. anbefale, at Andragendet bevilges paa sædvanlige Betingelser.

F o r m a n d e n oplyste, at der var kommen en Klage fra Brdr. Jansen over det paatænkte Anlæg, men Skrivelsen var kommen saa sent, at den ikke havde været fremlagt med Sagen.

M. C. F a l k havde ikke set Besværingen, men Sagen hastede vel ikke stærkere, end at Udvalget kunde se paa Skrivelsen, før man tog Stilling til Andragendet.

A n d r. C h r i s t e n s e n fandt det noget malplaceret af Brdr. Jansen at klage over dette Anlæg. Da nævnte Firma i sin Tid vilde opstille en Tank paa Torvet, følte Schrøder & Rasmussen sig brøstholden derover, fordi de i mange Aar havde haft en Tank i deres Gaard lige ved Siden af. Det

var derfor naturligt at give dem Tilladelse til Tanken, naar de i Virkeligheden var først paa Pladsen.

M. C. F a l k mente, at Schrøder & Rasmussen for 4 Aar siden fik Tilladelse til at opstille en Tank paa Torvet, men for at spare Afgiften til Kommunen opførte de den i Gaarden.

A n d r. C h r i s t e n s e n svarede, at Firmaet havde Tank i Gaarden før den Tid, men før de lavede en paa Torvet, vilde de se, om Brdr. Jansens Anlæg skadede deres Forretning. Men de havde faktisk en Gang faaet Tilladelse til Opstillingen.

Udvalget tog Sagen tilbage.

8. **Beretning om en Forhandling mellem Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse og Landstingets Udvalg angaaende Banegaardsprojektet.**

J. C h r. M ø l l e r henviste til, at der i den sidste Tid havde været talt og skrevet meget om Aarhus Banegaard, og hele Byraadet havde været fuldt enigt om at protestere mod Statsbanernes sidste Projekt. Nu havde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse haft en Konference med Landstingsudvalget, hvor man gjorde Rede for Sagen, og dette Udvalg lovede at gøre sin Indflydelse gældende overfor Trafikministeren, saaledes at Statsbanerne opfylder Aarhus Kommunes rimelige Krav. Da Trafikministeren i Landstinget berørte Sagen, erkendte han, at Statsbanerne havde Pligt til at rejse en Bygning, som faldt i Traad med Omgivelserne paa Pladsen, og han erklærede sig villig til en Forhandling med Aarhus angaaende Banegaardsbygningens Facade, saaledes at Byraadet faar Tegningerne til Eftersyn først. Taleren opfattede disse Ord som Tilsagn om en Realitetsbehandling, og Trafikministeren tog ikke Afstand fra denne Opfattelse. I denne Sag havde alle Byens

Rigsdagsmænd uden Undtagelse staaet enige for at værne Aarhus Bys Interesser, selv Harald Jensen, som ikke i lang Tid havde talt i Rigsdagen, holdt ved den Lejlighed en Tale, hvor han meget anbefalede Ministeren at opfylde Aarhus Bys rimelige Krav.

A n d r. C h r i s t e n s e n fastslog, at det, som var gjort i denne Sag, var sket i fuld Endrægtighed fra Byraadets Side; det havde ikke været nogen Partisag. Taleren haabede, at det Løfte, som Trafikministeren nu havde givet om Forhandling, maatte blive holdt bedre end hans tidligere Løfte; da havde han lovet det samme, og alligevel gik han bag Byraadets Ryg til Folketinget og fik sine Planer godkendt. Forhaabentlig kom Forhandlingen ikke til at dreje sig om Bygningens Facade alene, for Statsbanernes Forpligtelse angik hele Banegaardsbygningen, som det udtrykkelig fremgik af Overenskomsten. Forhaabentlig kunde Arbejdet for Sagen fortsættes i samme Enighed som hidtil, og hvis man saa ikke opnaaede at faa den Banegaard, som Byen havde Krav paa, havde Statsbanerne, og ikke Byrådet Ansvar for det.

F o r m a n d e n sluttede sig til Fabrikant Møllers Redegørelse. Det var hele Udvalgets Opfattelse, at man havde lovet Byen en Forhandling, før Forslaget blev forelagt i Rigsdagen, men naturligvis kunde man have misforstaaet Trafikministeren. Nu maatte man haabe, at der kunde naas et for Aarhus By gunstigt Resultat.

Toges til Efterretning.
